

Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting

français

●● Feiten en cijfers

● Hoeveel bedraagt het leefloon en hoeveel mensen moeten ermee rondkomen?

Laatste aanpassing: 03/09/2018

Het leefloon voor een alleenstaande bedraagt 910,52 € netto per maand, voor een samenwonende 607,01 € netto per maand en voor een persoon die samenwoont met een gezin te zijnen laste 1.254,82 € netto per maand. Deze bedragen zijn sinds 1 september 2018 van kracht.

In 2017 zijn er gemiddeld 154.728 begunstigen van het recht op maatschappelijke integratie per maand, waarvan er gemiddeld 140.149 begunstigen van het leefloon zijn.

Toelichting:

1. [De bedragen](#)
2. [Het aantal begunstigen van het recht op maatschappelijke integratie \(RMI\)](#)
3. [Het aantal begunstigen van het leefloon](#)
4. [Het aantal begunstigen van het recht op maatschappelijke hulp \(RMH\)](#)

1. De bedragen

De overheid heeft de bedragen van het leefloon en de sociale uitkeringen op volgende manier vastgelegd:

Tabel 4a: Evolutie van de netto maandbedragen van het bestaansminimum per categorie van rechthebbenden volgens de Bestaansminimumwet, 1990-feb. 2002

Datum	Cat. 1 Samenwonend onder 1 dak	Cat. 2 Persoon met niet- getrouwde minderjarige of meerdere kinderen waarvan minstens 1 niet-getrouwde minderjarige	Cat. 3 Alleenstaande	Cat. 4 Alle anderen die met 1 of meerdere personen samenwonen
jan. 1990 *	560,68 €	504,61 €	420,50 €	280,34 €
dec. 1994 *	664,48 €	664,48 €	498,34 €	332,23 €
sept. 2000 *	719,26 €	719,26 €	539,44 €	359,62 €
juni 2001 *	733,64 €	733,64 €	550,22 €	366,81 €
jan.2002	762,96 €	762,96 €	572,22 €	381,48 €

feb. 2002	778,21 €	778,21 €	583,66 €	389,11 €
------------------	----------	----------	----------	----------

* bedragen omgezet in euro

Tabel 4b: Evolutie van de netto maandbedragen van het leefloon per categorie van rechthebbenden, okt. 2002 - okt. 2004

Datum	Cat. 1 Elke persoon die met één of meerdere personen samenwoont	Cat. 2 Een alleenstaand persoon	Cat. 3 Een alleenstaand persoon die onderhoudsuitkeringen verschuldigd is tov zijn kinderen of een alleenstaand persoon die voor de helft van de tijd hetzij een ongehuwde minderjarige hetzij meerdere kinderen waaronder een ongehuwde minderjarige te zijner laste heeft	Cat. 4 Eénoudergezin met kinderlast
okt. 2002	389,11 €	583,66 €	680,94 €	778,21 €
juni 2003	396,88 €	595,32 €	694,54 €	793,76 €
okt. 2004	408,89 €	613,33 €	715,55 €	817,77 €

Tabel 4c: Evolutie van de netto maandbedragen van het leefloon per categorie van rechthebbenden van het leefloon vanaf 1 jan. 2005*

Datum	Cat. 1 Elke persoon die met één of meerdere personen samenwoont	Cat. 2 Een alleenstaand persoon	Cat. 3 Een persoon die uitsluitend samenwoont met een gezin te zijnen laste
jan. 2005	408,89 €	613,33 €	817,77 €
aug. 2005	417,07 €	625,60 €	834,14 €
okt. 2006	429,66 €	644,48 €	859,31 €
april 2007	438,25 €	657,37 €	876,50 €
jan. 2008	455,96 €	683,95 €	911,93 €
mei 2008	465,07 €	697,61 €	930,14 €
sept. 2008	474,37 €	711,56 €	948,74 €
juni 2009	483,85 €	725,79 €	967,72 €
sept. 2010	493,54 €	740,32 €	987,09 €
mei 2011	503,39 €	755,08 €	1006,78 €

sept. 2011	513,46 €	770,18 €	1026,91 €
feb. 2012	523,74 €	785,61 €	1047,48 €
dec. 2012	534,23 €	801,34 €	1068,45 €
sept. 2013	544,91 €	817,36 €	1.089,82 €
sept. 2015	555,81 €	833,71 €	1.111,62 €
april 2016	566,92 €	850,39 €	1.133,85 €
juni 2016	578,27 €	867,40 €	1.156,53 €
juni 2017	589,82 €	884,74 €	1.179,65 €
sept. 2017	595,13 €	892,70 €	1.190,27 €
juli 2018	595,13 €	892,70 €	1.230,27 €
sept. 2018	607,01 €	910,52 €	1.254,82 €

*Sedert 1 januari 2005 werd het aantal categoriën van rechthebbenden op het leefloon teruggebracht van 4 naar 3.

Bronnen: omzendbrieven van de [POD Maatschappelijke Integratie](#).

[Omzendbrief inzake de aanpassing van de bedragen die tot de federale wetgeving met betrekking tot het maatschappelijk welzijn behoren, op 1 september 2018.](#)

Een vergelijking met de hoogte van referentiebudgetten (een korf van goederen en diensten noodzakelijk om maatschappelijk te kunnen participeren voor een bepaald type gezin levend in een bepaalde locatie op een bepaald moment), toont aan dat anno 2013 het leefloon niet volstaat om menswaardig aan de samenleving te kunnen deelnemen. Het tekort loopt op tot 192 euro per maand voor een alleenstaande met twee jonge kinderen tot 899 euro per maand voor een koppel met twee oudere kinderen. In de periode 2008-2013 is de doeltreffendheid van het leefloon als minimuminkomensbescherming verslechterd voor alleenstaanden, koppels zonder kinderen alsook voor grote gezinnen die huren op de private huurmarkt. (Storms B., Penne T., Vandelannoote D., Van Thielen L. (2015), [Is de minimuminkomensbescherming in ons land doeltreffender geworden sinds 2008? Wat leren we uit de geüdatete referentiebudgetten?](#)).

2. Het aantal begunstigden van het recht op maatschappelijke integratie (RMI)

Sinds oktober 2002 is het recht op maatschappelijke integratie (RMI) van kracht, in de vorm van een uitkering (het leefloon) of tewerkstelling (activering). Het leefloon kwam in de plaats van het bestaansminimum. Met de invoering van het leefloon (in 2003) wijzigden de categorieën en de voorwaarden om in aanmerking te komen voor het recht op maatschappelijke integratie (bijvoorbeeld vreemdelingen ingeschreven in het bevolkingsregister komen nu ook in aanmerking voor het leefloon).

Tabel 4d geeft een overzicht van het gemiddeld maandelijks aantal begunstigden van het recht op maatschappelijke integratie (RMI) voor de periode 2003-2017. Het aantal begunstigden is sinds 2004 sterk toegenomen. Van 2004 tot 2008 bedraagt de groei van het gemiddeld maandelijks aantal begunstigden op het RMI tussen 1,7 % en 3,5 %. Een sterke toename doet zich voor tijdens de economische en financiële crisis van 2008 (+9,1 % in 2009). In 2011 is er een daling met 0,9 %; het jaar 2012 kent een lichte stabilisering van het aantal begunstigden. Sinds 2013 is de tendens opnieuw stijgend: het aantal begunstigden is in 2013 met 3,4 % en in 2014 met 3,9 % gestegen. In 2015 is het aantal begunstigden van het RMI zeer sterk toegenomen met een gemiddeld groeipercentage van 12,8 %. Dit is het hoogste groeipercentage ooit waargenomen. Gemiddeld werden 127.999 begunstigden per maand geholpen tegenover 113.441 in 2014. In 2016 blijft het aantal RMI-begunstigden sterk toenemen met gemiddeld 140.477 aantal begunstigden per maand of 9,7 % meer dan in

2015. In 2017 houdt de stijgende tendens aan met een percentage van 10,1 % of gemiddeld 154.728 gezinnen per maand. (Bron: POD Maatschappelijke Integratie, [Statistisch rapport, nr. 21, juli 2018](#)).

Tabel 4d: Gemiddeld maandelijks aantal RMI-begunstigden, België, 2003-2017

RMI	België	
	Gemiddeld maandelijks aantal	Groeipercentage
2003	81.443	-
2004	83.936	3,1 %
2005	85.387	1,7 %
2006	88.342	3,5 %
2007	90.002	1,9 %
2008	92.392	2,7 %
2009	100.754	9,1 %
2010	105.679	4,9 %
2011	104.776	-0,9 %
2012	105.581	0,8 %
2013	109.222	3,4 %
2014	113.441	3,9 %
2015	127.999	12,8 %
2016	140.477	9,7 %
2017	154.728	10,1 %

Bron: POD Maatschappelijke Integratie, [Statistisch rapport, nr. 21, juli 2018](#), p. 7.

Voor meer data over het aantal RMI-begunstigden verwijzen we naar de [Barometer voor Maatschappelijke Integratie](#), uitgegeven door de POD Maatschappelijke Integratie.

3. Het aantal begunstigden van het leefloon

Indien we specifiek het leefloon bekijken binnen het RMI, dan zien we een vergelijkbare evolutie (tabel 4e). In de periode 2003-2008, stijgt het gemiddeld maandelijks aantal leefloners gemiddeld per jaar met 2,3 %. In 2009 bedraagt het groeipercentage 9,8 %, dit vooral door toedoen van de economische en financiële crisis. In 2011 volgt ook een lichte daling van het gemiddeld maandelijks aantal leefloners (-0,7 %). Deze daling is hoofdzakelijk te wijten aan de daling in de vijf grote steden (Antwerpen, Brussel, Charleroi, Gent, Luik) (-3,2 %). Vanaf 2013 is er een opleving van de groei van het aantal leefloners. In 2014 zijn er reeds gemiddeld meer dan 100.000 gerechtigden per maand. De stijging (+3,7 %) is het sterkst in de vijf grote steden en in de grote gemeenten. In 2015 is het gemiddeld maandelijks aantal begunstigden met 13,1 % gestegen in vergelijking met 2014. Deze stijging moet in verband worden gebracht met de beperking in de tijd van het recht op een professionele inschakelingsuitkering, ingegaan op 1 januari 2015.

In 2016 heeft het groeipercentage van het totale aantal begunstigden 9,4 % bereikt tegenover het jaar voordien. Dit komt neer op maandelijks gemiddeld 127.154 rechthebbenden. De POD Maatschappelijke Integratie schrijft deze groei in 2016 toe aan drie factoren: 1) een structurele stijging; 2) de groter wordende groep van erkende vluchtelingen en 3) een aantal uiteenlopende factoren zoals de hervorming van de werkloosheidsreglementering, het stijgend aantal personen in schuldbemiddeling,... In 2017 is het gemiddeld maandelijks aantal begunstigden

met 10,2 % gestegen in vergelijking met 2016 en zijn er gemiddeld 140.149 leefloners per maand. (Bron: POD Maatschappelijke Integratie, [Statistisch rapport, nr. 21, juli 2018](#)).

Tabel 4e: Gemiddeld maandelijks aantal leefloners, België, 2003-2017

Leefloon	Gemiddeld maandelijks aantal	Groeipercentage
2003	74.098	-
2004	75.584	2,0 %
2005	76.329	1,0 %
2006	78.779	3,2 %
2007	80.485	2,2 %
2008	83.073	3,2 %
2009	91.211	9,8 %
2010	95.640	4,9 %
2011	95.012	-0,7 %
2012	95.799	0,8 %
2013	99.111	3,5 %
2014	102.787	3,7 %
2015	116.242	13,1 %
2016	127.154	9,4 %
2017	140.149	10,2 %

Bron: POD Maatschappelijke Integratie, [Statistisch rapport, nr. 21, juli 2018](#), p. 10.

Kijken we naar het profiel van de leefloonpopulatie (tabel 4f), dan blijkt dat in 2017 de leefloontrekkenden hoofdzakelijk vrouwen zijn (51,7 %). Twee leefloontrekkenden op vijf (38,5 %) zijn alleenstaand en meer dan een kwart (28,4 %) heeft een of meer kinderen ten laste. Vrouwen (42,2 %) hebben vaker een gezin ten laste dan mannen (13,7 %). 87,3 % van de vrouwen met kind(eren) ten laste bevinden zich in een toestand van eenouderschap. Het aantal leefloners van 18 tot 24 jaar maakt 33,7 % uit van de totale leefloonpopulatie. Ter vergelijking: het aandeel jongeren van 18 tot 24 jaar vertegenwoordigt 10,3 % van de Belgische bevolking. Onder hen is een groot aantal studenten. In 2017 vertegenwoordigen de studenten-leefloners 14,3 % van alle begunstigden.

De leefloners in 2017 hebben hoofdzakelijk de Belgische nationaliteit (69,1 %), 30,9 % is van vreemde origine. Europeanen nemen hiervan 7,6 % voor hun rekening; 23,3 % heeft een niet-Europese nationaliteit.

Tabel 4f: Profiel van de ontvangers van het leefloon, België, 2017 (in percentage)

	België
naar geslacht	
mannen	48,3
vrouwen	51,7
naar categorie	

samenwonende persoon	33,1
alleenstaande persoon	38,5
persoon die uitsluitend leeft met een gezin te zijnen laste	28,4
naar leeftijd	
18-24 jaar	33,7
25-44 jaar	43,7
45-64 jaar	20,5
65 jaar en ouder	2,1
naar nationaliteit	
Belgen	69,1
Buitenlands in EU	7,6
Buitenlands buiten EU	23,3

Bron: POD Maatschappelijke Integratie, [Statistisch rapport, nr. 21, juli 2018](#), p. 18-20.

Voor meer data over het aantal leefloonbegunstigden, verwijzen we naar de [Barometer voor Maatschappelijke Integratie](#), uitgegeven door de POD Maatschappelijke Integratie.

4. Het aantal begunstigden van het recht op maatschappelijke hulp (RMH)

Personen die niet in aanmerking komen voor het recht op maatschappelijke integratie kunnen beroep doen op het recht op maatschappelijke hulp (RMH). Het RMH kan verschillende vormen aannemen: financiële steun (bedrag dat equivalent is aan dat van het leefloon), tewerkstelling, medische hulp. Cijfers over de tewerkstellingsmaatregelen worden niet meer in het statistisch rapport van de POD Maatschappelijke Integratie opgenomen vermits op 1 juli 2014 de tewerkstellingsmaatregelen overgedragen werden naar de gemeenschappen, gewesten of gemeenschapscommissie naar aanleiding van de zesde staatshervorming.

Tabel 4g geeft de evolutie weer van het gemiddeld maandelijks aantal begunstigden van een equivalent leefloon voor de periode 2003-2017. Zij wordt toegekend aan asielzoekers en aan vreemdelingen die niet ingeschreven zijn in het bevolkingsregister. Het aantal begunstigden van de equivalent leefloon is sterk gedaald van 2003 tot 2008. Na een stabilisatie van het aantal begunstigden in 2009, volgt een stijging in 2010 en 2011. Het jaar 2012 betekent de terugkeer naar de daling van het aantal begunstigden van een equivalent leefloon. De daling is sterk vanaf 2013 met een daling van 19,5 % in vergelijking met 2012. In 2014 is het aantal begunstigden met 15,1 % gedaald en zijn er gemiddeld 18.309 begunstigden per maand. De evolutie moet in verband worden gebracht met genomen maatregelen inzake het asiel- en migratiebeleid. De vermindering van het aantal equivalente leefloners is vertraagd in 2015 en 2016 om respectievelijk -8,2 % en -4,2 % te bereiken. Tijdens de eerste elf maanden van 2017 bedroeg de daling van het aantal begunstigden 30,0 % tegenover dezelfde periode in 2016. Deze sterke daling is het gevolg van de overdracht van 4.589 personen die subsidiaire bescherming genieten naar het recht op maatschappelijke integratie in december 2016. (Bron: POD Maatschappelijke Integratie, [Statistisch rapport, nr. 21, juli 2018](#)).

Tabel 4g: Gemiddeld maandelijks aantal begunstigden van een equivalent leefloon, België, 2003-2017

--	--

Equivalent leefloon	Gemiddeld maandelijks aantal	Groeipercentage
2003	39.501	-
2004	37.211	-5,8 %
2005	34.495	-7,3 %
2006	30.484	-11,6 %
2007	25.943	-14,9 %
2008	19.618	-24,4 %
2009	19.717	0,5 %
2010	24.598	24,8 %
2011	28.364	15,3 %
2012	26.775	-5,6 %
2013	21.564	-19,5 %
2014	18.309	-15,1 %
2015	16.811	-8,2 %
2016	16.098	-4,2 %
2017*	11.547	-30,0 %

*Eerste elf maanden van het jaar. Veranderingspercentages t.o.v. dezelfde periode van het voorgaande jaar.
Bron: POD Maatschappelijke Integratie, [Statistisch rapport, nr. 21, juli 2018](#), p. 26.

Voor meer data over het aantal begunstigen van een equivalent leefloon, verwijzen we naar de [Barometer voor Maatschappelijke Integratie](#), uitgegeven door de POD Maatschappelijke Integratie.

Tabel 4h geeft de evolutie weer van het gemiddeld maandelijks aantal begunstigen van een medische hulp voor de periode 2003-2017. Het aantal begunstigen van een tussenkomst via de medische hulp evolueert verschillend volgens het soort hulp (de zogenaamde dringende medische hulp en andere medische hulp) en de betrokken periode. In 2016 zijn er 11.864 begunstigen van een medische hulp (+9,4 % in vergelijking met 2015), waarvan 8.177 begunstigen van een dringende medische hulp (+ 9,4 % in vergelijking met 2015).

Tabel 4h: Gemiddeld maandelijks aantal begunstigen van een medische hulp in België, 2003-2017

Medische hulp	Gemiddeld maandelijks aantal	Groeipercentage
2003	9.426	-
2004	9.878	4,8 %
2005	10.575	7,1 %
2006	10.285	-2,7 %
2007	9.820	-4,5 %
2008	10.364	5,5 %
2009	11.730	13,2 %
2010	12.548	7,0%
2011	13.063	4,1 %
2012	13.415	2,7 %

2013	11.714	-12,7 %
2014	10.399	-11,2 %
2015	10.842	4,3 %
2016	11.864	9,4 %
2017*	11.997	-3,2 %

* Eerste vijf maanden van het jaar. Veranderingspercentage t.o.v. dezelfde periode van het voorgaande jaar.

Bron: POD Maatschappelijke Integratie, [Statistisch rapport, nr. 21, juli 2018](#), p. 34.

Laatste aanpassing: 03/09/2018

